

אוריאל לין, נשיא

16 יולי 2020
סימוכין: 1271063

לתשומת לב אישית

לכבוד
חה"כ אבי ניסנקורן
שר המשפטים
משרד המשפטים

מכובדי,

הנדון: הגדרת מגפת הקורונה כאירוע של כוח עליון

החלטה של כבוד השופט ברנר בבית המשפט המחוזי, על פיה מגפת הקורונה בכל הקשור ליחסים שבין משכיר לשוכר אינה מהווה כח עליון, יוצרת מבוכה מיותרת.

ככל הידוע, ההלכה של כח עליון נועדה לעשות צדק בין שני צדדים בחוזה אזרחי. אם צד אחד קיבל התחייבות ואין הוא יכול לבצעה, על שום שנוצרה סיטואציה לא צפויה המונעת ממנו לעשות זאת, דוגמת משבר הקורונה, אין הוא אחראי כלפי הצד השני על מה שפורמלית יוגדר כהפרת הסכם.

לזה אפשר להוסיף גם כי אם תכלית ההתקשרות החוזית סוכלה – כמו מניעה מאדם להשתמש בנכס - אין זה נכון לחייב שוכר לשלם דמי שכירות עבור התקופה בה נמנע ממנו מלהשתמש בנכס.

כל האלמנטים הקשורים בשימוש בטענת כח עליון מתקיימים במקרה של המגבלות והאיסורים שהוטלו עקב מגפת הקורונה, אותם לא ניתן היה לצפות בשעת עריכת ההסכם. איש לא צפה את מגפת הקורונה. מדובר במגפה חמורה אשר לדעת רבים לא הייתה כחומריתה מזה מאה שנה.

ברור וכל מקרה ומקרה צריך להיבחן לגופו והשאלה היא האם מניעת ביצוע התחייבות על פי ההסכם הייתה תוצאה ישירה מהמגבלות והאיסורים, שהוטלו מכוח תקנות שעת חרום או צווים. אבל, אי אפשר לקבוע שמגפת הקורונה כשלעצמה והמגבלות כחוק שהוטלו כדי למנוע את התפשטותה אינם בבחינת כח עליון. זה גורף, לא הוגן ואינו עומד במבחן ההיגיון. אין שום הבדל במבחן התוצאה אם נמנע מאדם מלהשתמש בנכס עקב מגבלה פיזית או עקב ציות לתקנות שעת חירום.

ההמלצה שיצאה ממשרד המשפטים כי צדדים לסכסוך ידונו ביניהם ברוח טובה תורמת מעט מאד. זה לא פתרון של בעיית אמת.

על כן, סבורני כי יש מקום לתיקון חקיקתי, במסגרת תקנות שעת חרום או בדרך אחרת, המגדיר את מגפת הקורונה כשלעצמה כאירוע של כוח עליון, כמובן תוך בחינת כל מקרה לגופו.

תיקון כאמור היה מכניס סדר בסוגיה זו ומצמצם מאוד את המסה של הסכסוכים המשפטיים שנגרמו כתוצאה מהמשבר והועברו להכרעת בתי המשפט. לצדדים יקל יותר אף להגיע להסכמי פשרה בנושא.

בכבוד רב,

אוריאל לין